

Янчинський Ростислав

аспірант кафедри економіки та фінансів
Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя
м. Тернопіль, Україна

Панухник Олена

доктор економічних наук, професор
завідувачка кафедри економіки та фінансів
Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя
м. Тернопіль, Україна

Rostyslav Yanchynskyi

Post-graduate student Economics and Finance Department
Ternopil Ivan Puluj National Technical University
Ternopil, Ukraine

Olena Panukhnyk

Doctor of Sciences (Economics), Professor
Head of the Department of Economics and Finance
Ternopil Ivan Puluj National Technical University
Ternopil, Ukraine

МІЖНАРОДНІ РЕЙТИНГИ ІННОВАЦІЙНОЇ СПРОМОЖНОСТІ УКРАЇНИ INTERNATIONAL RATINGS OF UKRAINE'S INNOVATIVE CAPACITY

Сучасний світ надає широкий спектр можливостей для економічного зростання країни, регіонів та підприємств. Серед них особливе місце належить інноваційній діяльності, що спрямована на створення нових матеріальних або нематеріальних продуктів та яка зараз переживає не найкращі часи через недостатній рівень фінансування, плінність кадрів, високий ступінь ризикованості, брак уваги до даної сфери. Невідкладним питанням є зіставлення тенденцій розвитку інноваційної діяльності України та провідних країн світу, що дозволить виявити потенційні шляхи її активізації та ймовірні варіанти вирішення існуючих проблем.

В контексті дослідження, інновації розглядаються як кінцевий результат інноваційної діяльності щодо запровадження ресурсо- та енергозберігаючих технологій, нових винаходів тощо; новий чи удосконалений продукт або технологічний процес, який наділено якісними перевагами при використанні, проектуванні, виробництві та збуті; ключовий фактор майбутнього національної економіки.

Динаміка рейтингів України за 4 підходами до оцінки інноваційної спроможності, а саме Глобальним індексом інновацій (The Global Innovation Index), Інноваційним індексом агентства Bloomberg ІІВ (The Bloomberg Innovation Index), Зведеним Інноваційним Індексом (Summary Innovation Index), а також Глобальним індексом конкурентоспроможності талантів (The Global Talent Competitiveness Index) – дозволяє зробити висновок про відсутність активної політики у підтримці новаторства як державою, так і бізнесом (рис. 1) [1].

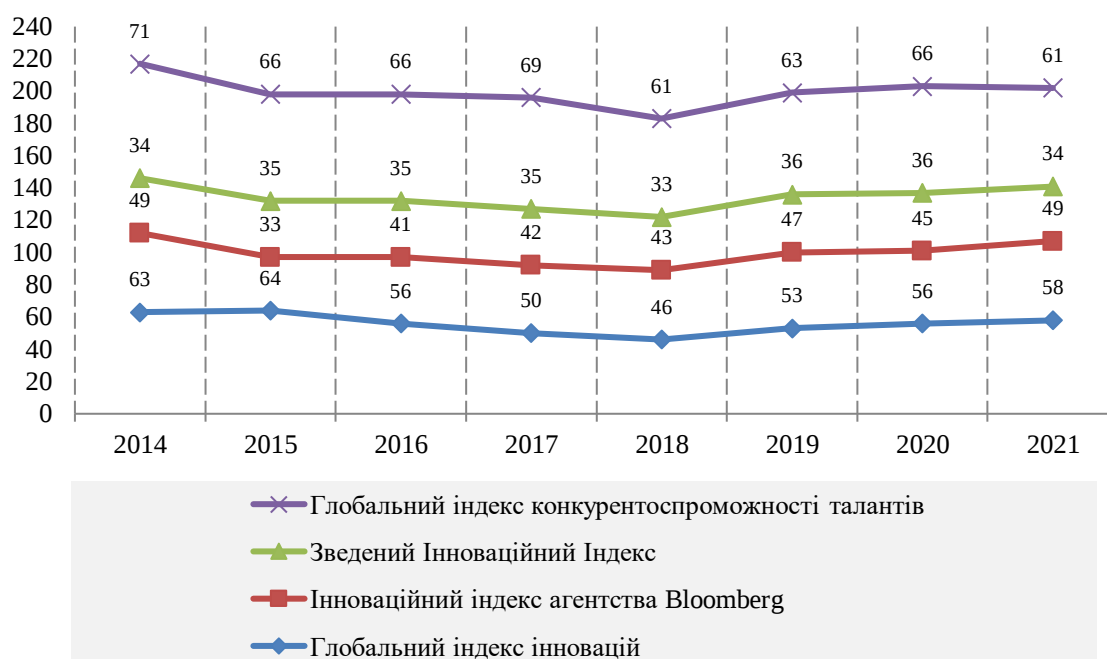

Рис. 1. Аналіз рейтингу України за індексами інноваційної спроможності, 2014-2021 рр.

Примітка: джерело [1]

Відзначимо, що методики визначення рівня інноваційного розвитку країн значно відрізняються, тому слід розглянути кожну зокрема:

1. Глобальний інноваційний індекс (The Global Innovation Index) – це дослідження інноваційного клімату країн, яке щорічно публікує Всесвітня організація інтелектуальної власності у співпраці з Корнельським університетом та міжнародною школою бізнесу INSEAD. У 2021 році у вибірці взяло участь 132 країни, аналіз яких здійснювався за рівнем їх інноваційної результативності – 80 показників у 7 сферах (інститути; людський капітал і дослідження; інфраструктура; ринковий досвід; бізнесовий досвід, отриманні знання та технології (науково-практичні результати); результати творчої діяльності). Україна ж у 2021 році зайняла 49 місце та 32 місце серед 39 країн Європи [2].

2. Інноваційний індекс агентства Bloomberg (The Bloomberg Innovation Index) – дослідження, котре оцінює інноваційність країн за десятками критеріїв згрупованих у 7 показників (розробки та дослідження; мануфактура; продуктивність; Hi-tech компанії; освіта; дослідницький персонал; патенти). У 2021 році Україна посіла 58 місце у рейтингу, знизивши свою позицію на 2 сходинки порівнюючи із тогорічним значенням [3].

3. Європейське інноваційне табло (European Innovation Scoreboard) – це важливий інструмент оцінювання та рейтингування науково-технологічного та інноваційного розвитку країн Європи, в основі якого виділяють 4 категорії індикаторів («рамкові умови», «інвестиції», «інноваційна активність» та «вплив») та 12 інноваційних вимірів (32 показники). Відповідно, до отриманих результатів визначають статус країни – інноваційні лідери (>125% від середнього показника по ЄС); активні інноватори (100-125%); помірні інноватори (70-100%); повільні інноватори (<70% від середнього показника по ЄС).

У 2021 році Україна отримала значення 0,157, що є більш ніж втричі меншим за середнє значення по країнах ЄС – 0,526. Найкращим чином Україна показала результати в інноваційному вимірі «вплив на зайнятість» – 78,2, а також «цифровізація» індикатор – 72,0 [4].

4. Глобальний індекс конкурентоспроможності талантів (The Global Talent Competitiveness Index) – щорічний еталон конкурентоспроможності талантів, що дозволяє 134 країнам світу отримати рейтинг свого росту, привабливості у суспільстві й збереження талантів. У 2021 році трійку лідерів Глобального індексу конкурентоспроможності талантів

очолили Швейцарія, Сінгапур та США. Україна з 66 місця покращила свій показник до 61 [5].

Аналізуючи міжнародні рейтинги інноваційності щодо новаторства України, можна сказати, що на сьогодні стан вітчизняної інноваційної діяльності на низькому рівні, на шляху інноваційного розвитку потрібно усунути та вдосконалити показники, які за останні роки суттєво знизились, а деякі з них і не покращувались через незначну підтримку з боку держави інноваційних проєктів; низьку активність новаторів, яка пов'язана з фінансовою політикою держави; низький рівень співпраці між інноваційно-активними підприємствами, науковими та освітніми установами.

Перелік використаних джерел:

1. Наукова та науково-технічна діяльність в Україні у 2021 році : науково-аналітична доповідь / Т.В. Писаренко, Т.К. Куранда та ін. К. : УкрІНТЕІ, 2022. 93 с.
2. The Global Innovation Index / World Intellectual Property Organization; URL: https://www.wipo.int/edocs/pubdocs/en/wipo_pub_gii_2021.pdf
3. Bloomberg innovation Index 2021. URL: <https://www.bloomberg.com/news/articles/2021-02-03/south-korea-leads-world-in-innovation-u-s-drops-out-of-top-100>
4. European Innovation Scoreboard. URL: <https://euraxess.ec.europa.eu/worldwide/asean/european-innovation-scoreboard-2021-published>
5. The Global Talent Competitiveness Index. URL: <https://www.insead.edu/sites/default/files/assets/dept/fr/gtci/GTCI-2021-Report.pdf>